

آیین‌نامه احراز استعدادهاي برتر و نخبگي

مصوب پانصد و هشتاد و نهمين جلسه مورخ ۱۳۸۵/۰۶/۱۴ شوراي عالي انقلاب فرهنگي

تاريخ ابلاغ: ۱۳۸۵/۰۷/۰۵ شماره ابلاغ: ۲۸۹۴/دش

مقدمه :

به منظور تحقق بخشیدن به تأکید مقام معظم رهبري در « استفاده صحيح و مناسب از ظرفيت‌هاي علمي نخبگان در راستاي توسعه همه جانبه کشور » و در اجراي ماده ۴ اساسنامه بنياد ملي نخبگان درباره « تعريف نخبه و احراز استعدادهاي برتر و نخبگي افراد » آیین نامه احراز استعدادهاي برتر و نخبگي تصويب مي‌شود . در اين آیین نامه « بنياد ملي نخبگان کشور » به اختصار « بنياد » و دو وزارتخانه « علوم ، تحقيقات و فناوري » و « بهداشت ، درمان و آموزش پزشکي به اختصار « وزارتین علوم و بهداشت » ناميده مي‌شود .

ماده ۱- هدف

منطقي کردن و تعريف شاخص‌هاي علمي ، استانداردسازي معيارها و فرايندهاي شناسايي و معرفي نخبگان و استعدادهاي برتر هر بخش .

ماده ۲- تعريف نخبه و استعداد برتر

۲-۱- « نخبه » به استناد ماده ۴ اساسنامه بنياد به فرد برجسته و کارآمدي اطلاق مي‌شود که اثرگذاري وي در توليد و گسترش علم و هنر و فناوري و فرهنگ سازي و مديريت کشور محسوس باشد و هوش ، خلاقيت ، کارآفريني و نبوغ فکري وي در راستاي توليد و گسترش دانش و نوآوري موجب سرعت بخشیدن به رشد و توسعه علمي و اعتلای جامعه انساني کشور گردد .

۲-۲- « استعداد برتر » به فردي اطلاق مي‌شود که به صورت بالقوه نخبه بوده ولي هنوز زمينه‌هاي لازم براي شناسايي کامل و يا بروز استعدادهاي ويژه او فراهم نشده است .
تبصره ۱: تعاريف فوق شامل استعدادهاي برتر و نخبگان بخشهاي مختلف از قبيل علمي و فناوري ، آموزشي ، فرهنگي ، اجتماعي ، هنري و مديريتي مي‌باشد .

تبصره ۲: تعريف و شرايط احراز نايگي و نحوه حمايت از نوايغ توسط بنياد پيشنهاد و پس از تصويب هيئت امنا به تصويب شوراي عالي انقلاب فرهنگي مي‌رسد .

تبصره ۳: استعداد برتر و نخبگي يك فرآيند پويا است و مي‌بايست تداوم شرايط در دوره‌هاي زماني مشخص در احراز نخبگي معيار قرار گيرد .

ماده ۳ - فرايند احراز استعداد برتر و نخبگي در حوزه‌هاي مختلف

۱-۳- در تعیین و احراز شرایط نخبگی، فرآیندهای تعریف و تجربه شده توسط نهادهای برگزیننده نخبگان هر بخش پذیرفته شده و با جهت گیری علمی و عقلایی سیاست‌های موجود هماهنگ و معیارهای وضع شده عنداللزوم تقویت و یا اصلاح می‌گردد.

۲-۳- آیین نامه های موجود برای تعیین بهترینها در بخش‌های مختلف با رویکرد تقویتی مورد اصلاح و تصویب بنیاد قرار خواهد گرفت .

ماده ۴ - شرایط احراز استعدادهای برتر و نخبگی افرادی که دارای یکی از ویژگی‌های زیر باشند، استعداد برتر یا نخبه شناخته می‌شوند .

۱-۴- برگزیدگان المپیادهای علمی معتبر داخلی و جهانی

الف (نفرات اول تا سوم المپیادهای معتبر جهانی و بین‌المللی دانش آموزی با تأیید وزارت آموزش و پرورش به عنوان نخبه

ب) راه‌یافتگان مرحله نهایی المپیادهای معتبر جهانی بین‌المللی دانش آموزی با تأیید وزارت آموزش و پرورش به عنوان استعداد برتر

ج) نفرات اول تا سوم المپیادهای معتبر بین‌المللی دانشجویی با تأیید وزارتین علوم و بهداشت به عنوان نخبه

د) نفرات اول تا سوم المپیادهای معتبر علمی دانشجویی کشور با معرفی وزارتین علوم و بهداشت به عنوان استعداد برتر

هـ) نفرات اول تا سوم المپیادهای معتبر علمی دانش آموزی کشور با معرفی وزارت آموزش و پرورش به عنوان استعداد برتر

۲-۴- برگزیدگان از میان آزمونهای سراسری

الف) برگزیدگان از میان رتبه‌های برتر آزمون‌های سراسری مقطع کارشناسی از میان ۱۰۰ نفر اول برای رشته‌های ریاضی و فیزیک، ۵۰ نفر اول برای رشته‌های علوم تجربی، ۵۰ نفر اول برای رشته‌های علوم انسانی و ۲۰ نفر اول برای رشته‌های هنر به عنوان استعداد برتر

۳-۴- مخترعان و مکتشفان

الف (برگزیدگان مسابقات و جشنواره‌های علمی معتبر داخلی و خارجی از قبیل جشنواره بین‌المللی خوارزمی، جشنواره جوان خوارزمی و جشنواره علوم پزشکی رازی با معرفی وزارتین علوم و بهداشت و تأیید بنیاد به عنوان استعداد برتر

ب) برگزیدگان از میان مخترعان و مکتشفان ایرانی که اختراع و اکتشاف آنان در مراجع ذیصلاح داخلی و یا خارجی به ثبت رسیده باشد به عنوان استعداد برتر (بنیاد تعیین کننده مراجع ذیصلاح است).

تبصره: جشنواره‌ها و مسابقات علمی با تأیید وزارتین علوم و بهداشت و در موارد خاص با تأیید بنیاد معتبر شناخته می‌شود .

۴-۴- دانش آموختگان

برگزیدگان از میان نفرات اول دانش آموخته رشته‌های دانشگاهی (کارشناسی و بالاتر) داخل کشور و حوزه‌های علمی (سطح یک و بالاتر) با معرفی «وزارتین علوم و بهداشت» و «مدیریت حوزه علمی قم و خراسان» به عنوان استعداد برتر

۴۵- برترین‌های مسابقات علوم قرآنی برگزیدگان نقرات اول تا سوم مسابقات معتبر قرآنی داخلی و بین‌المللی با تأیید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان استعداد برتر **تبصره:** تشخیص اعتبار مسابقه با بنیاد است.

۴۶- شخصیت‌های برجسته علمی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور
الف) برگزیدگان از میان محققان ایرانی که بر اساس معیارهای مؤسسات معتبر اطلاعات علمی بین‌المللی و داخلی به لحاظ تعداد ارجاعات به مقالات آنها و یا سایر شاخص‌های مرتبط به عنوان پژوهشگران و دانشمندان ملی و بین‌المللی قرار گرفته‌اند، با معرفی وزارتین علوم و بهداشت به عنوان نخبه
ب) برگزیدگان از میان افرادی که برای حل مشکلات ملی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور راهکارهای مناسبی ارائه کرده‌اند و این راهکارها تجربه شده و نتایج حاصل از آن به تأیید مراجع ذیربط رسیده باشد، با انتخاب بنیاد به عنوان استعداد برتر
ج) برگزیدگان از میان افرادی که در هر یک از رشته‌ها و گروه‌های علمی اعم از علوم انسانی و معارف اسلامی، علوم پایه، فنی مهندسی، پزشکی، کشاورزی و هنر، نظریه یا تئوری جدید ارائه کرده و از سوی مراجع معتبر ملی و بین‌المللی مربوطه، تأثیرگذار شناخته شده باشد به عنوان استعداد برتر (تشخیص مراجع معتبر با بنیاد است)
د) برگزیدگان از میان مؤلفان و مترجمان کتب، نویسندگان مقالات، واعظان و شاعران که آثار فاخر ایشان دارای نقش مهم و تأثیر ویژه در توسعه مرزهای دانش و فناوری یا تربیتی و اخلاقی در حوزه مربوط بوده است، به عنوان استعداد برتر (تشخیص مراجع معتبر با بنیاد است)

۴۷- آفرینندگان آثار بدیع و ارزنده ادبی و هنری برگزیدگان از میان آفرینندگان آثار بدیع و ارزنده هنری در حوزه‌های موسیقی، نقاشی، هنرهای تجسمی، هنرهای نمایشی، معماری و غیره با معرفی مراجع معتبر و انتخاب بنیاد به عنوان استعداد برتر (تشخیص مراجع معتبر با بنیاد است)

۴۸- اعضای هیأت علمی دانشگاهها و مؤسسات پژوهشی و فناوری
الف) برگزیدگان از میان اعضای هیأت علمی که در مراتب دانشگاهی کار ممتاز و شاخصی را انجام داده‌اند به عنوان استعداد برتر
ب) برگزیدگان از میان اساتید نمونه و ممتاز در سطح کشور براساس ضوابط وزارتین علوم و بهداشت به عنوان استعداد برتر
ج) برگزیدگان از میان پژوهشگران نمونه کشوری براساس ضوابط وزارتین علوم و بهداشت به عنوان استعداد برتر

۴۹- مدرسین و محققین علوم حوزوی
الف) برگزیدگان از میان مدرسین حوزه‌های علمیه کشور که تدریس می‌نمایند، براساس ضوابط شورای عالی حوزه علمیه قم به عنوان استعداد برتر
ب) برگزیدگان از میان محققین برتر حوزوی با معرفی شورای عالی حوزه علمیه قم به عنوان استعداد برتر
تبصره ۱: در مواردی که برای «برگزیدگان» مرجع ذکر نشده است، مرجع گزینش بنیاد است.

تبصره ۲: بنیاد می تواند از میان برگزیدگان به عنوان «استعدادهای برتر» افرادی را به عنوان «نخیه» معرفی نماید .

ماده ۵:

پیشنهاد استعداد برتر و نخبگی می تواند هم از سوی افراد واجد شرایط و هم از سوی نخبگان و استعدادهای برتر شناخته شده و هم از سوی نهادها و سازمانها به بنیاد صورت گیرد.

ماده ۶:

نحوه حمایت از استعدادهای برتر و نخبگان و سایر موارد براساس آیین نامه ها و ضوابطی خواهد بود که مطابق بند ۱۱ ماده ۹ اساسنامه بنیاد توسط هیأت امناء بنیاد ملی نخبگان پیشنهاد و به تصویب می رسد .

ماده ۷:

موارد خاص و همچنین موارد پیش بینی نشده یا دارای ابهام در شرایط احراز استعدادهای برتر و نخبگی و مراجع تأیید کننده بنا به تصویب هیأت امنای بنیاد ملی نخبگان خواهد بود .

ماده ۸:

این آیین نامه در ۸ ماده و ۷ تبصره در جلسه ۵۸۹ مورخ ۸۵/۶/۱۴ به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی رسید و هرگونه تغییر در مفاد آن منوط به پیشنهاد هیأت امنای بنیاد ملی نخبگان کشور و تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی خواهد بود.